

Část V. – Osnovy

II. stupeň

KAPITOLA 22. - PRACOVNÍ VÝCHOVA

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vzdělávací obor - vyučovací předmět: Člověk a svět práce - Pracovní výchova

1. CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU PRACOVNÍ VÝCHOVA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět pracovní výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. roč.
Časová dotace v učebním plánu je 1 vyuč. hodina týdně.

Vzdělávání v pracovní výchově probíhá ve smíšených skupinách chlapců i dívek a směřuje k:

- získání základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, zejména při ručním opracování materiálu, činnostech v domácnosti, vedení domácnosti
- osvojování správné volby a používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci, osvojení si práce s dostupnou mechanizací a technikou, poznání vybraných technologických výrobních postupů
- osvojení a uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce, základů organizace a plánování práce a technologické kázně
- získání pozitivního vztahu k práci a odpovědného a tvořivého postoje k vlastní činnosti a její kvalitě
- získávání orientace v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci
- seznámení s historií významných a zajímavých vynálezů technického pokroku pro poznání a pochopení kontinuity vývoje technické vyspělosti a ekonomických podmínek života společnosti

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává úkoly, které umožní volbu různých postupů
- vede žáky, aby v hodinách pracovali s odbornou literaturou
- pozoruje pokrok u všech žáků v hodině

- vede žáka ke kritickému posouzení a zhodnocení výsledků své práce

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- se zajímá o náměty
- klade otevřené otázky
- vede žáka k promýšlení pracovních procesů a hledání možného řešení
- učí žáka aplikovat získané poznatky v praxi

Kompetence komunikativní

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci spolupracují
- vede žáky k ohleduplnosti
- vede žáky k užívání správných odborných termínů
- využívá informační zdroje k získání nových poznatků

Kompetence sociální a personální

Učitel

- podle potřeby pomáhá žákům
- učí žáky spolupracovat ve skupinách
- učí žáky diskutovat a respektovat názory druhých
- každému žákovi umožňuje zažít úspěch
- dodává žákům sebedůvěru

Kompetence občanské

Učitel

- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- dodává žákům sebedůvěru
- učí žáky poskytnout a přivolat první pomoc
- vede žáky k chápání základních ekologických souvislostí, k ochraně kulturních tradic a historického dědictví
- vede žáka k chápání práce jako příležitosti k seberealizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáky ke správným způsobům užití materiálů a nástrojů
- dbá na dodržování bezpečnostních pravidel
- vede žáka k dodržování technologického postupu
- pozoruje pokrok při práci v hodině
- jasnými pokyny směřuje činnosti ke stanovenému cíli
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Průřezová témata :

Výchova demokratického občana – zásady slušnosti, tolerance a odpovědného jednání, řešení problémů samostatně a odpovědně, společně komunikovat, podporovat aktivitu a kooperovat.

Osobnostní a sociální výchova – orientovat se v sobě samém, rozvíjet dovednosti a schopnosti, dobré vztahy k sobě samému, k dalším lidem a k dalším složkám životního prostředí

Environmentální výchova – pozorovat a popisovat **okolní** prostředí, získávat informace o ekologické problematice, získané poznatky kriticky zvažovat a domýšlet možné důsledky, provádět konkrétní pracovní aktivity ve prospěch životního prostředí, péče o zeleň, třídění odpadů, zlepšování okolního prostředí

Mediální výchova – schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z médií, tisk, rozhlas, televize, internet

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – zavést evropskou dimenzi, evropský rozměr do vzdělávání jako prostředek mezinárodní a multikulturní orientace, rozvíjet vědomí evropské identity při respektování identity národní

Interkulturní výchova – zlepšovat klima třídy a školy, harmonizovat mezilidské vztahy, Zlepšovat vztahy žák-žák, žák-učitel, učitel- rodič.

2. VZDĚLÁVACÍ OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU PRACOVNÍ VÝCHOVA

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>-</p> <p><i>Práce s technickými materiály</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - je seznámen s řádem učebny, s bezpečností a hygienou práce - zná zásady poskytnutí první pomoci při úrazu - je schopen načrtnout jednoduchý náčrtek výrobku - zvládá základní postupy při opracování dřeva měření, orýsování, řezání, broušení a vrtání - zvolí a umí použít vhodné pracovní nástroje a nářadí 	<ul style="list-style-type: none"> - organizace a bezpečnost práce - vlastnosti materiálu, užití v praxi – dřevo, plast, kov - úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí - technické náčrty a výkresy, technické informace - pracovní postupy - zhotovení výrobků ze dřeva a z plastu - jednoduché pracovní postupy a operace - pracovní pomůcky nářadí a nástroje pro ruční opracování 	<p>Ov – hygiena, bezpečnost, činnost lidí, povolání</p> <p>P – péče o životní prostředí, ekologické problémy</p> <p>F – technika, stroje a nástroje</p> <p>M – geometrie</p> <p>P – dřeviny, význam lesa</p> <p>Exkurze do dřevozpracujícího podniku</p> <p>OSV- stanovení osobních cílů, spolupráce a komunikace v týmu</p> <p>VDO – osobní zodpovědnost, respektování a dodržování předpisů a norem</p>	<p>Věšáček. Hrací kostka. Dominové kameny. Brousítko na tužky.</p>

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p><i>Příprava pokrmů</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - umí jednoduché činnosti při přípravě pokrmů - dodržuje hygienická pravidla a předpisy - zná základní dovednosti a návyky - umí použít vhodné pomůcky a náčiní - umí udržet pořádek a čistotu při práci v učebně - dbá na bezpečnost - zvládá základní znalosti o domácnosti - ovládá základní principy stolování - orientuje se v základním vybavení - má představu o zdravé výživě člověka - získává poznatky o úpravě pokrmů <p><i>Pěstitelství</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - volí vhodné pracovní postupy při pěstování okrasných rostlin - pěstuje a využívá rostliny pro výzdobu 	<p>Seznámení s učivem, vybavení kuchyně Zásady hygieny potravy</p> <p>Recepty a návody, kuchařské knihy</p> <p>Seznámení s el. spotřebiči Bezpečnost při vaření</p> <p>Úprava stolu – stolování</p> <p>Druhy koření, skladování potravin</p> <p>Bílkoviny, tuky, cukry, vitamíny Zdravá výživa člověka Studená kuchyně, teplá kuchyně Úprava pokrmů</p> <p>Základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa a ochrana rostlin Zásady pěstování pokojových rostlin</p>	<p>Ch, Př, Fy, Ov</p> <p>OSV – osobní rozvoj, sebepoznání kultura stolování VDO – osobní zodpovědnost za své zdraví respektování a dodržování předpisů a norem MV – recepty a návody v tisku, televizní a rozhlasové pořady EGS a MKV – stravovací návyky a zvyklosti ostatních národů</p> <p>EV – ochrana životního prostředí</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Práce s technickými materiály:</i> - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - je schopen sestavit jednoduchý technický výkres a orientovat se v něm - zvládá základní postupy při opracování železa a oceli - zná vlastnosti plastů - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, zná zásady poskytnutí 1. pomoci 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduché pracovní operace a postupy - technické kreslení - rovnoběžné pravoúhlé promítání - pracovní postupy - zhotovení výrobků ze dřeva, ze železa a z plastu - umělé hmoty - výroba a vlastnosti - pracovní postupy – tvarování plastů - další užití plastů a jejich recyklace - péče o čistotu a pořádek v okolí školy, trávníky, atrium a školní hřiště 	<p>M - geometrie Z – těžba žel.rudy a barevných kovů EV - energetická náročnost výroby železa a její vliv na životní prostředí, separace odpadu VDO – osobní zodpovědnost, respektování a dodržování předpisů a norem, poskytně nebo přivolá 1. pomoc EV – konkrétní pracovní aktivity ve prospěch životního prostředí</p> <p>Exkurze do podniku na výrobu zpracování plastů</p>	<p>Plátovaná podložka.</p> <p>Stojánek na tužky.</p> <p>Kovový otvírák</p> <p>Plastová lžice na boty, plastový věšák</p> <p>Dřevěný svícen.</p>

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>Příprava pokrmů</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládá pracovní postupy - má znalosti o výživě člověka, potravně - ovládá základní principy stolování a obsluhy u stolu - má představu o předpisech a hygienických pravidlech - umí využít profesní informace - má představu o základních činnostech přípravy pokrmů - volí správnou odpovídající technologii - organizuje a plánuje pracovní činnost - dodržuje zásady zdravého a příjemného prostředí v bytě - získává informace o ekonomice v rodině <p>Pěstitelství</p> <ul style="list-style-type: none"> - prokáže základní znalosti o pěstování okrasných květin a keřů 	<p>Hygiena výživy – výživa člověka Zásady správné výživy – výživová hodnota Úprava stolu a bytu, podávání základních druhů pokrmů a nápojů Společenské chování</p> <p>Kuchařské knihy, vhodná sestava jídel Polévky, omáčky, saláty, pečivo, úpravy masa, ryb a drůbeže Úpravy tepelné, za studena Režim dne, životospráva a vhodná sestava jídelníčku Stolování, inventář, aranžování květin,...</p> <p>Nákup a skladování potravin, správné využití</p> <p>Osivo, sadba, předpěstování, přepichování, přesazování, vegetativní rozmnožování, hydroponie</p>	<p>Př, Ch OSV – osobní rozvoj, sebepoznání kultura stolování VDO – osobní zodpovědnost za své zdraví respektování a dodržování předpisů a norem MV – recepty a návody v tisku, televizní a rozhlasové pořady EGS a MKV – stravovací návyky a zvyklosti ostatních národů</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>Práce s technickými materiály:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže porozumět technickému výkresu a vyrobit podle něj šablonu, kterou použije při zhotovení výrobku - dokáže vyrobit jednotlivé části výrobku z jednotlivých částí je schopen sestavit hotový výrobek - ovládá postupy opracování pozinkovaného plechu - orýsování dle šablony, stříhání, ohýbání, nýtování, pájení - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti při práci s nástroji a nářadím, poskytne l. pomoc při úrazu <p>Svět práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy 	<ul style="list-style-type: none"> - technické kreslení - nárys, půdorys, bokorys, řez a detail - jednoduché pracovní operace a postupy - pracovní postupy - výrobek z pozinkovaného plechu - montáž celého výrobku z jednotlivých částí - trh práce – povolání, druhy pracovišť - prac. prostředky, charakter a druhy prac. činností, požadavky kvalifikační, zdravotní, osobní - volba profesní orientace – základní principy, sebepoznávání, osobní zájmy a cíle, tělesný a 	<p>M - geometrie</p> <p>CH – kovy, druhy plechů</p> <p>VDO – dodržování předpisů a norem, poskytnutí nebo přivolání l. pomoci</p> <p>Exkurze do klempířské dílny</p> <p>Ov – osobní vlastnosti a zájmy, sebehodnocení</p> <p>VDO – osobní zodpovědnost, právní řád, práva a povinnosti občanů</p>	<p>Plechové číslice, monogram.</p> <p>.</p> <p>Lopatka z plechu.</p> <p>Úřad práce – informační a poradenské středisko.</p>

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
	duševní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, - využívání poradenských služeb, práce s profesními informacemi		

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět: Pracovní výchova
Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>Design a konstruování</p> <ul style="list-style-type: none"> -provádí montáž a demontáž jednoduchého zařízení -provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení -dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu <p>Svět práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v pracovních činnostech vybraných oblastí - posoudí své možnosti v oblasti profesní orientace - využije profesní informace pro výběr vhodného vzdělávání - zná důležitá práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů - prokáže v modelových situacích prezentaci své 	<ul style="list-style-type: none"> - návod, předloha, náčrt, plán, schéma a jednoduchý program - montáž a demontáž jízdního kola – přední a zadní kolo, plášť a duše, seřízení brzd, řídítek, nastavení sedla, převodníku, údržba pedálů, nábojů kol - montáž a demontáž lyžařského vázání na běžeckých a sjezdových lyžích, nastavení bezpečnostních prvků a jejich údržba - sestavení modelu dopravního prostředku/letadlo, loď/ - možnosti vzdělávání – naplnění učebních a studijních oborů, informace a poradenské služby - zaměstnání a způsoby hledání, informační základna pro volbu povolání - práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů - problémy nezaměstnanosti, úřady 	<p>M - geometrie P – prevence úrazů a zásady 1. pomoci</p> <p>VDO – osobní zodpovědnost, respektování a dodržování předpisů a norem, poskytnutí nebo přivolání 1. pomoci</p> <p>OSV – stanovení osobních cílů a naplánování cesty k jejich dosažení, sebepoznání a sebehodnocení</p>	<p>Burza škol.</p> <p>Úřad práce-informační a poradenské středisko.</p> <p>Dny otevřených dveří.</p> <p>Projekt – založení</p>

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>osoby při vstupu na trh práce</p> <p>Péče o dítě</p> <ul style="list-style-type: none"> - umí pečovat o dítě v prvních dnech, týdnech, měsících života - má představu o výživě novorozence, batolete a dítěte předškolního věku 	<ul style="list-style-type: none"> práce, - psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele - podnikání, druhy a struktura podnikání - nejčastější formy podnikání - drobné a soukromé podnikání <p>Novorozenec, kojeneček, batole</p> <p>Výživa a hygiena kojence</p> <p>Růst a vývoj v prvním roce života</p> <p>Batole – psychický a fyzický vývoj dítěte</p> <p>Výchovná péče a předškolní věk</p> <p>Výchova hrou, odměny, tresty, potřeby a výživa dítěte</p>	<p>Ov – školská soustava</p> <p>Čj – životopis</p> <p>OSV – osobní zodpovědnost za své jednání a za vývoj potomka</p> <p>VDO – respektování a dodržování pravidel a legislativy</p> <p>EV – vliv prostředí na život</p> <p>zodpovědnost za stav prostředí</p> <p>MV – literatura, média</p> <p>EGS a MKV – trendy výchovy, zvyklosti v Evropě a ve světě</p>	<p>fiktivního podniku</p>

Zpracováno k ŠVP platnému k 1. září 2007 a dále.